

مجمع عرفان

دوره پنجم و هفتم

تجليات عرفان

٨ تا ١٠ اکتبر ٢٠١٤

مدرسه بهائی لوهلن

دیویسن، میشیگان

سپاسگزاری

پنجاه و هفتمین دوره مجمع عرفان
تحت توجهات محفل روحانی ملی بهائیان آمریکا
با همکاری
دفتر امور احبابی ایرانی - آمریکائی
محفل روحانی ملی بهائیان آمریکا

و

مؤسسه معارف بهائی (کانادا)

بوسیله

صندوق یادبود حاج مهدی ارجمند
و با مساعدت

صندوق پژوهشیاری نادیا سعادت

و

کمک اهدایی دکتر ناصر و بانو مهشید درخشان
از ۸ تا ۱۱ اکتبر ۲۰۰۴

در مدرسه بهائی لوهلن در ایالت میشیگان

برگزار می شود

طوبی لمن تفکر فی ما نزّل فی کتاب الله
المهیمن القيوم

مجمع عرفان
دوره پنجم و هفتم
۲۰۰۴ تا ۱۱ اکتبر
مدرسه بهائی لوهلن

برنامه

جمعه ۸ اکتبر ۲۰۰۴

منوچهر درخشانی	خیر مقدم	بعد از ظهر
باربارا و ریک جانسن	برنامه‌های مدرسه بهائی لوهلن	۸:۰۰
ایرج ایمن	مجمع عرفان و برنامه‌های آن	
موڑان خادم	معرفی شرکت کنندگان	
منوچهر وهمن و	فرقة اسماعيليه در گذشته	۸:۳۰
شهناز پرمرادی	نعمات عرفان	۹:۳۰
	وقت آزاد	۱۰:۳۰

شنبه ۹ اکتبر ۲۰۰۴

دکتر محمد افان	مراحل سیر تدریجی اظهار امر حضرت نقطه اولی	۹:۱۵
منوچهر و همن	تنفس	۱۰:۱۵
روح الله خوشبین	نعمات موسیقی	۱۰:۴۵
مهری افان	صرف ناھار و وقت آزاد	۱۲:۰۰ ظهر
صبا ایمن - نالی	خطابات قلم اعلیٰ به علمای معاند	۲:۰۰
موژان خادم	کودکان از نظر حضرت عبدالبهاء	۳:۰۰
بهروز جباری، منوچهر و همن، و شهناز پیرمرادی	تنفس	۴:۰۰
شف گری اشمیکر	عکس دسته جمعی	۴:۳۰
	اسمعیلیه در امروز	۵:۰۰
	صرف شام و وقت آزاد	۶:۰۰
	شعر و موسیقی	۸:۰۰
	برنامه مخصوص لوهلن	۹:۰۰
	وقت آزاد	۱۰:۰۰

یکشنبه ۱۰ اکتبر ۲۰۰۴

دکتر محمد افان	مشرق الاذکار	۷:۳۰ صبح
منوچهر و همن	صرف صباحانه	۸:۰۰
	مناجات شروع و اعلانات	۹:۰۰
	تنفس	۱۰:۱۵
	نعمات موسیقی	۱۰:۴۵

هوشیدر مطلق	خداوند از دیدگاه‌های کتاب مقدس و قرآن	۱۱:۰۰
بهروز جباری	صرف ناهار و وقت آزاد	۱۲:۰۰ ظهر
پریوش سمندری - خوشنین	حکیم سنایی: عارف نامی	۲:۰۰
منوچهر وهمن و شهناز پیرمرادی	آیا دیانت بهائی فرقه‌ای سیاسی است؟	۳:۰۰
حبیب ریاضتی	تنفس	۴:۰۰
بهروز جباری، منوچهر وهمن، و شهناز پیرمرادی	نمثمات عرفانی	۴:۳۰
	بررسی تحلیلی محتوای کتاب مستطاب بیان (فارسی)	۵:۰۰
	صرف شام و وقت آزاد	۶:۰۰
	طرح سؤالات و بحث آزاد	۸:۰۰
	شعر و موسیقی	۹:۰۰
	وقت آزاد	۱۰:۰۰

دوشنبه ۱۱ اکتبر ۲۰۰۴

مشرق الادکار	۷:۳۰ صبح
صرف صحبانه	۸:۰۰
مناجات شروع و اعلانات	۹:۰۰
مروری بر لوح هودج	۹:۱۵
تنفس	۱۰:۱۵
نمثمات موسیقی	۱۰:۴۵
تحوّلی پویا در نظامهای دینی از لحاظ اجتماعی و الهیات	۱۱:۰۰
پایان برنامه و صرف ناهار	۱۲:۰۰ ظهر
عزیمت از لوهلن	بعد از ظهر

معرفی مجموعه‌ای خطی از آثار اولیه حضرت نقطه اولی

محمد افنان

مقصود از بررسی و مطالعه این مجموعه آشنائی با کیفیت مطالب آیات و آثار مربوط به زمان رجوع از حجّ در مسیر سفر و همچنین ایام اولیه شیراز است و تاریخ استنساخ آخرین ذیقعده ۱۲۶۱ می‌باشد. مخاطبین هر یک از آثار و محل صدور آنها قبل از شروع متن هر یادداشت شده است. محتملاً مجموعه مزبور بخط جناب شیخ حسن زنوی و تقریباً حاوی خطبه و توقيع از آثار مبارک است که عموماً متضمن مطالب مربوط به ایام اولیه در شیراز است.

مخاطبین عده‌ای از مؤمنین اولیه مانند جناب ملا حسین، جناب خال، و همچنین بعضی متزلزلین ایام شیراز یعنی ملا جواد ولیانی و همدستانش می‌باشند. در این مجموعه خط مبارک به علماء و خطبۀ جدّه نیز زیارت می‌شود.

اکثر آثار مزبور به عربی و فقط چند توقيع در خاتمه به زبان فارسی است.

مراحل سیر تدریجی اظهار امر حضرت نقطه اولی

محمد افنان

ظهور امر جدید با تدرج اعلان امر (Progressive Revelation) نظر به ضرورت شرایط، هم بوده است. حضرت باب در ابتدا استقلال امر بدیع را تصویر نفرمودند، بلکه با اظهار بابت امر خود معرفی فرمودند. بابت در نظر علمای شیعه به نیابت امام غائب تعبیر می‌شده و به همین علی‌هیکل اظهر در توقيعات و آثار صادره بابت منصوص امام یا نیابت انتصابی را از خود نقی فرمود. در موارد مختلف با شرح دقیق و کافی مقام حقیقی خود را اظهار فرموده‌اند. اما مفهوم توجیه بیان به نحوی است که مخالفان را ساکت و مغرضان را متذکر و اهل ایمان را مطمئن نماید. شنبه مبسوط مکرر در آثار مذکور حاکی از این است که (تقطیه) را برای اهل ایمان جائز شمرده و تکلیف ابلاغ و تبلیغ امر را براساس آیه قرآنی "ادع الی سبیل ربک بالحكمة و الموعظة الحسنة و جادل بالتی هی احسن" یعنی با رعایت حکمت توضیح و تبیین فرموده‌اند. بحث‌های بسیار مهم تقدیم حکمت و بیان حقیقت مقام ظاهر ظهور بدیع در این مقاله مبتنی بر توقيعات و آثاری است که دوره شیراز نازل شده و در مجموعه خطی از آثار حضرت نقطه اولی که جدآگانه معرفی خواهد شد جمع آوری شده است.

خطابات قلم اعلی به علمای معاند

مهری افغان

نظری اجمالی به تاریخ ادیان نشان می‌دهد که همیشه علماء دینی باعث احتجاج ناس و سبب بروز بلایا برای مظاهر مقدسه الهیه بوده‌اند. در این ظهور بدیع که شمس حقیقت در اشد آشراق است ظلم و عناد این "جهلای معروف به علم" از حد احصاء گذشته و صدمه و بلائی نبوده است که بر مظهر امر الهی و پیروان فداکارش وارد نساخته‌اند و معدلک آن پدر آسمانی گاهی به لسان شفقت و گهی به نهایت سطوت و عظمت، زمانی بر سبیل نصیحت و دیگر بار بر طریق استدلال و انذار آنان را مخاطب ساخته، راه راست را بر آنان نمایانده، از ظلم بر حذر داشته و به اخلاق و اعمال شایسته دلالت و هدایت فرموده است و در مواردی سخط و قهر الهی را در مورد آنان محظوم دانسته‌اند و از طرف دیگر علمای واقعی را ستوده و احترام آنان را واجب دانسته‌اند.

مطالعه تاریخ امر نشان می‌دهد که اوّلین کسانی که با امر الهی آشنا شدند علماء بودند که گروه زیادی مؤمن شدند و عده‌ای نیز به مخالفت پرداختند. مطالعه الواح مبارکی چون لوح برهان و لوح ابن ذئب این مطلب را کاملاً روشن می‌نماید. مطالعه این الواح نشان می‌دهد که همان طور که به سلاطین و امراء اظهار امر و اتمام حجت فرموده‌اند، به علمای دینی و پیشوایان مذهبی نیز اظهار امر فرموده، ادعای مظهریت خود را با دلیل و برهان عیان نموده، تعالیم مبارکش را تشریح فرموده و علمای شایسته را ستوده‌اند.

کودکان از نظر حضرت عبدالبهاء

صبا ایمن—نالی

تعدادی از مکاتیب و خطابات حضرت عبدالبهاء در باره کودکان یا خطاب به آنان است. منتخباتی از این مکاتیب و خطابات که به زبانهای فارسی و عربی صادر شده به صورت مجموعه‌ای طبع و نشر شده است. این مجموعه پر ارزش مملو از نصائح و هدایت‌هاییست بس مهم و بی‌نظیر. تجزیه و تحلیل نکاتی که حضرت عبدالبهاء در این آثار بیان فرموده‌اند نه فقط کودکان، والدین و مریستان را هدایت می‌کند، بلکه جوابگوی سؤالات گوناگون پژوهشگران علوم تربیتی و روانشناسی کودک نیز هست. بررسی تفصیلی این مجموعه نیازمند فرصتی بس طولانیست.

صحبت این جلسه آغازیست مقدماتی و ناقابل در این راه طولانی. این گفتار مربوط به قطعاتی خواهد بود که به فارسی صادر شده است و در حال حاضر در دسترس ما می باشد.

همان طور که گفته شد این منتخبات را می توان به طور کلی به سه قسمت تقسیم نمود:

۱ - دعا و مناجات‌های حضرت عبدالبهاء برای کودکان؛

۲ - نصایح و دستورات حضرت عبدالبهاء به والدین و مریبان در باره تعلیم و تربیت و تشویی
کودکان؛

۳ - مکاتیب حضرت عبدالبهاء که مستقیماً خطاب به نونهالان صادر شده است.

این گفتار، به طور اخص، توجه به مکاتیبی دارد که نونهالان مخاطب آن هستند. مندرجات این مکاتیب طور کلی تجزیه و تحلیل شده و تحت سه عنوان مطرح خواهد شد: اول انواع اسمی و عنوانهایی است که حضرت عبدالبهاء برای نونهالان به کار برده‌اند. دوم فهرستی خواهد بود از نصایح و اندزهای حضرت عبدالبهاء به نونهالان برای زندگی کنونی و آینده آنان. و سوم ارائه نتایجی است که حضرت عبدالبهاء می فرمایند اگر اطفال نصایح مذبور را به کار بندند یدانها نائل می گردند.

اگر فرصت اجازه دهد، در پایان خلاصه‌ای کلی از مقایسه و تطبیق این نکات با اوضاع زندگی نونهالان امروزی مطرح خواهد شد.

حکیم سنائی: عارف نامی

بهروز جباری

در آثار مبارکه از اشعار شعرای بزرگ، مخصوصاً شعرای عارف‌پیشه، در خیلی موارد ابیاتی عنوان شاهد آمده است. بنابر این، مطالعه آثار این شعراء باید بخشی از مطالعه آثار مبارکه تلقی گردد.

در میان شعرای بزرگ ایران سنایی مقامی خاص دارد، زیرا او اولین شاعری است که حال و هوای عرفان را وارد شعر فارسی کرد، و به همین دلیل در آثار عرفانی امر به اشعار او مکرراً استشihad شده است. مثلاً از قصيدة معروف او به مطلع:

"ای خداوندان مال الاعتبار
ای خداخوانان قال الاعتدار الاعتذار"

بیش از هفت مورد در الواح مبارکه ابیاتی به عنوان شاهد آمده است. غزلیات سنایی نیز مادر غزلهای دیوان شمس است، و مولانا در آثارش سنایی را مکرر مورد تجلیل قرار داده است. با توجه به اینکه مولانا در آثار مبارکه مکرر مطرح شده و مورد عنایت قرار گرفته، بررسی آثار و احوال سنایی موضوعی است که جا دارد جزء برنامه‌های مجتمع عرفان باشد، چه که آشنایی با سنایی دریچه آشنایی با مولانا، عطّار، حافظ، و بسیاری دیگر از بزرگان ادب، مخصوصاً در زمینه‌های عرفانی است، علی‌الخصوص قصائد سنایی که از مدح خارج شده و رنگ عرفان گرفته است. علاوه بر آن، انتقادات اجتماعی، حمله به دکانداران دین، و زاهدان ریائی در آثارش زیاد است، و شهامت او در این انتقادات باورنکردنی است. بسیاری از ابیات قصائد وی حالت ضربالمثل یافته است.

اسمعیلیه در گذشته و حال

موژان خادم

در گذشته

در این گفتار موضوعهای ذیل مطرح میگردد: تاریخچه نهضت اسماعیلیه، الهیات اسماعیلیه (داستان الموت و حسن علاء و وقایع بعد از الموت)، فاطمیه و نقش ناصرخسرو و حسن صباح، اسماعیلیه پامیر، دوره مغولها، اسماعیلیه در دوره قاجار، اعطای عنوان آقاخان، عزیمت آقاخان از ایران به هند و سپس به اروپا، اعتقاد به تقیه، آیا برخی از معاریف ادب فارسی اسماعیلی بودند از قبیل ابن سینا، مولوی، شمس تبریزی، شبستتری، و غیره؟ تأثیر و نفوذ اسماعیلیه بر خاندان صفویه و فرقه اثنی عشریه، شبهات‌های موجود بین عرفان و الهیات بهائی و اسماعیلی.

امروزه

امروزه اسماعیلیها در کجا هستند؟ کریم آقاخان کیست؟ آیا وی مظهر جمال الهی بر روی زمین است؟ اسماعیلیها امروزه چه میکنند؟ آقاخان برای اسماعیلیها چه میکند؟ وی برای سایر

مسلمین و برای سایرین چه میکند؟ برنامه‌های اجتماعی و اقتصادی اسمعیلیه؟ جماعت‌خان چیست؟ "دیدار" یعنی چه؟ پژوهشگرانی که در باره اسمعیلیه تحقیق میکنند، منابع مطالعه. مطالبی که مطرح خواهد شد برای درک بهتر عرفان و فرهنگ اسلامی مفید خواهد بود.

نظم اداری بهائی و جهان بینی امر حضرت بهاء الله

روح الله خوشبین

امروز انسان کسی است که به خدمت من علی الارض قیام نماید. این یکی از صدها بل هزارها از نداهای جهان بینی و انسان دوستی بهائی است. دیانت بهائی فقط به ذم خودپرستی تحسین نوع دوستی بسند نکرده است بلکه راه وصول به آن را نیز دقیقاً و نکته به نکته نشار داده است. حقیقت آن است که اوج جهان بینی عملی دیانت بهائی را در نظم اداری آن میتوار دید.

سیاست اداره امور "مجموعه آدمیان" است که در یک منطقه جغرافیائی زندگی می‌کنند. این مجموعه با تک تک افراد جامعه، با کل جامعه و با سایر اشیاء در داخل آن منطقه جغرافیائی در مرحله اخیر با سایر مجموعه‌های نزدیک و دور روابطی دارد که باید تنظیم شود. تنظیم ایر روابط به وسیله قانون امکان‌پذیر است و تدوین قانون برای اداره جامعه امری است سیاسی که دام بهائی به نمایندگان افراد ملت سپرده می‌شود.

برای توضیح این مطلب به موضوع تجدد در دو نوع حکومت مذهبی، مسیحی و اسلام، کو اجد همه مشخصات یک حکومت مذهبی بوده و هست در قرون ۱۴ و ۱۹ اشاره می‌شود. میدانی که مارتین لوتر با حکومت شدیداً مذهبی پاپ و سلسله روحانیون آن، کاردينال، بیشاب، کشیش غیرهم به مخالفت برخاست و پایه‌گذار پروتستانیزم در مسیحیت شد. دو نظر اصلی او یکی حذف سلسله روحانیون بود و دیگری بازگشت به دوران اولیه مسیحیت و مصراحتات کتاب مقدس.

در عالم اسلام چندی قبل از سقوط آخرین پایگاه خلافت اسلامی در امپراتوری عثمانی و گرفتن حکومتهای اسلامی در بعضی از کشورهای عرب از جمله عربستان سعودی و اخیراً حکومت جمهوری اسلامی در ایران، که در حقیقت حکومت روحانیون شیعه است، زمزمه تجدد اوجی تاز گرفت.

نظریات این متعددین گرچه در جای خود بظاهر منطقی جلوه می‌کند ولی قطعاً با مصراجات قرآن کریم، به خصوص سور و آیات مدنی که پس از هجرت پیامبر گرامی به مدینه نازل گردیده، نه تنها مطابقت ندارد بلکه در حقیقت با آنها مانعه‌الجمع است. ضمناً این پروتستانتیزم اسلامی با اهداف پروتستانتیزم مسیحی نیز نمیتواند همراه گردد، زیرا پروتستانتیزم مسیحی اصولاً با بازگشت به دوران اولیه مسیحیت و متون اولیه عهد جدید مغایرتی ندارد.

اما اگر نظم و اداره جوامع بشری را ضروری بدانیم، این کار فقط به وسیله قانون امکان‌پذیر است و بنابر این وجود مرکز و مبدأ قانونگزاری نیز باید معین و مشخص باشد تا بتواند قوانینی تدوین نماید که اوّلاً با طبیعت بشر مغایرت نداشته و در ثانی با مقتضیات زمان و مکان تطبیق کند. در حالی که قسمتهای مختلف کره زمین به اصطلاح به یک دهکده کوچک جهانی تبدیل شده نمیتواند از یک مرکز قانونگزاری جهانی بی‌نیاز ماند.

اوج جهان‌بینی عملی بهائی را در نظم اداری آن میتوان مشاهده کرد. گرچه در نظم اداری بهائی قانونگزاری منحصرأ به هیأت‌های انتخاب شده از طرف افراد جامعه محول است، ولی در این هیأت‌ها اصل مشورت جایگزین تصمیم‌گیری فردی است. نکته اخیری را که در خصوص جهان‌بینی بهائی در نظم اداری باید متذکر شوم آن است که در نظر حضرت بهاء‌الله مقصد از تشکیل بیت‌العدل (اعم از بیت‌العدل محلی، ملی، یا بین‌المللی) مشاوره در امور ملت است. می‌فرمایند: "قد كتب الله على كل مدينه ان يجعلوا فيها بيت‌العدل". سپس اضافه می‌فرمایند: "و ينبغي لهم ان يكعونوا امناء الرحمن بين الامكان و وكلاء الله لمن على الارض كلها و يشاوروا في مصالح العباد لوجه الله كما يشاورون في امورهم و يختاروا ما هو المختار."

این بدان معنی است که حتی در بیت‌العدل شهرها که در حقیقت بیت‌العدل محلی یا محفل روحانی محلی است، فی‌المثل اگر در یک ده کوچک هم تشکیل شده است، اعضاء آن باید خودشان را وکیل خداوند برای همه ساکنین زمین بدانند و در مصالح آنان مشاوره کنند، خاکروبه خود را به رودخانه‌ای که به ده پائینتر، شهر پائینتر، و به دریای دیگر و به کشورهای دیگر می‌رود نریزنند، آب اقیانوسها را مسموم نسازند، قوانینی وضع نکنند که فقط به اقتصاد ده خود، شهر خود، و کشور خود توسعه دهد ولی به اقتصاد دیگر کشورها لطمه وارد کند و قس علی ذلک ...

موردی بر لوح مبارک هودج

ثنا روحانی

موضوع بحث در خصوص یکی از اثرات معظم شیم منزله از یراعه قلم اعلی، موسوم به لوح مبارک هودج است. این لوح مبارک حدود چهار صفحه، بزبان فصیح عربی نازل و دارای سبک لغوی زیبائی میباشد.

گرچه تعمق و تفخّص و بدست آوردن لئالی اسرار مکنونه این اثر مهیمن خارج از حیطه امکانات این فانیه است، ولکن سعی شده تا حد امکان سه جنبه مربوطه در این لوح مبارک مورد بررسی قرار گیرد. این سه جنبه عبارتند از جنبه تاریخی نزول لوح مبارک، ارتباط لوح مبارک هودج با لوح مبارک ملاح القدس و بررسی بعضی از مطالب مکنونه مندرجه.

لوح مبارک هودج دارای رموز و اشارات روحانی، تشبيهات و استعارات و تمثیلهای ادبی است که کمک ذیقیمتی جهت غور و تفخّص و درک معانی حقیقی آن مینماید. کلاً آیات این لوح مبارک اشاره به عظمت ظهر حضرت بهاءالله، همچنین فتنه ناقضین سنت عنصر و مسئله عهد و میثاق الهی میباشد.

بررسی تحلیلی محتوای کتاب بیان (فارسی) بر اساس توصیف حضرت ولی امرالله

حبيب ریاضتی

در این بررسی تحلیلی از محتوای کتاب مستطاب بیان که آم‌الكتاب دوره بیان است، ارتباه بین این امر مبارک با سایر آثار حضرت نقطه اولی که در دوران توقف در شیراز و اصفهان نازل شده و نیز با آثار قلم اعلی، حضرت عبدالبهاء، و حضرت ولی امرالله مطرح میگردد. این بررسی؛ مبنای توصیفی که حضرت ولی امرالله در کتاب قرن بدیع ارائه فرموده‌اند انجام میگیرد.

تحوّلی پویا در نظامهای دینی از لحاظ اجتماعی و الهیات

مطالعه‌ای در کتاب بیان (فارسی) و کتاب ایقان

حبيب رياضتى

دو کتاب مستطاب بیان (فارسی) و ایقان علاوه بر آنکه مقامی شامخ در بین آثار حضرت نقطه اولی و جمال اقدس ابھی دارند، هم در تفکر انتزاعی و هم در کاربرد عملی اغلب معتقدات بنیانی و تعالیم اجتماعی نظامهای دینی و فلسفی گذشته تحوّلی پویا ایجاد کرده‌اند. در این دگرگونی، حضرت بهاءالله و حضرت نقطه اولی نظمی منطقی، منسجم، و ضروری را ارائه فرموده‌اند که تمامیت، استحکام، و ثبات جمیع حقایق دینی را می‌پذیرد و تقویت مینماید و در ضمن از قرائت سطحی و تناقضات ظاهری آنها برکنار است و راه را برای درک واحدی از ماهیت و اهداف حقیقی نظامهای دینی و بوجود آوردن خلقی جدید آماده و هموار می‌سازد.

آیا دیانت بهائی فرقه‌ای سیاسی است؟

پریوش سمندری - خوشبین

شواهد کلی و جزئی حاکی است که افکار قدیم، به خصوص عقاید دینی و مذهبی، در نفوس بسیاری در جهان امروز صلاحیت و حق فکری پیدا کرده است و بگونه میزانی برای سنجش سایر آراء و باورها به کار می‌رود.

جامعه بهائی در میانه وفور تشتبه‌های مذهبی و فرقه‌ای از یک طرف و از جانب دیگر مکاتب فکری گوناگون، در موقعیت خاصی قرار گرفته است.

در طول تاریخ بشر، ظهور ادیان نوین همیشه با مخالفتها، بر پایه اتهامات و افتراءات، رو برو گردیده و پیروانش در معرض حملات چندین جانبه بوده‌اند. قدرت‌طلبی دو دسته نیرومند، یعنی سران حکومت و رؤسای دینی و پیروانشان، بیش از سایر گروهها شدت و حدت داشته است، و عدم درک "بیان دینی" در کتب آسمانی، در جرگه علمای دینی سبب انکار و الحاد بوده است و در زمرة رهروان ادیان موجب بعض و غرض و بقای خرافات و موهمات فتنه‌انگیز گردیده است.

مقاومت دیانت بهائی از دو جبهه قابل ملاحظه بوده و هست. اول مقاومت به "سبک بهائی" در برابر معاندین امر الهی و دوم مقاومت در مقابل پریشانی و احتمال تشتبه در داخل جامعه و افرادی که به علت قلت دانش، تحت تأثیر تبلیغات سوء مخالفین قرار

گرفته‌اند. این مقاومت بر اساس حفظ و صیانت اصل وحدت و یگانگی است که فعلاً در جامعه بهائی مستقر گردیده است و باعث تعجب نیست اگر بزرگترین ضربه‌هایی که بر پیکر دیانت بهائی فرود می‌آید برای در هم شکستن این سد بزرگ و عظیم است.

از جمله اتهامات ناسنجیده، غیرواقعی، و غیرمنطقی که اغلب اوقات مورد بحث در مجالس مختلف سیاسی و مذهبی مطرح است اینست که سعی می‌شود دیانت بهائی را یک "فرقه" معرفی نمایند و بزعم خویش از اهمیت آن در ماهیت و قالب یک دین مستقل بکاهند. در این اتهام گروههای متفاوت مذهبی، خرد گرایان، و پیروان فکری و عقیدتی دیگر، شریک و سهیمند.

آیا دیانت بهائی یک فرقه سیاسی است یا یک فرقه مذهبی است؟

تعریف فرقه در اصطلاح علم کلام اسلامی، فقهی، و تعریف آن در بیان غریبها؛ دفاعیه پردازی استدلالی یا بحثهای جدلی؟

خداآوند از دیدگاه‌های کتاب مقدس و قرآن

هوشیدر مطلق

علمای مسیحی کتب متعددی علیه اسلام نگاشته‌اند. اعتراضات آنان شبیه درخت تنومندی است که ریشه آن مفهوم "الله" بنحوی است که در قرآن آمده و با مفهومی که علمای مسیحی بدان معتقدند متفاوت است. بنابر این "الله" را مفهومی ساختگی می‌شمارند و معتقدند که "الله" در اسلام با "خداآوند" در انجیل تفاوت دارد.

اگر خداوند ریشه درخت دیانت است، بدنه درخت پیامبری است که از آن نمودار شده از دو ریشه مختلف دو درخت گوناگون ظاهر می‌گردد. علمای مسیحی معتقدند که حضرت مسیح جلوه جسمانی خداوند است، در حالی که مسلمین حضرت مسیح را یکی از انبیاء اولوالعزم میدانند.

این دو مفهوم با هم مقایسه خواهد شد و به ویژه آنچه دکتر رابت موری Robert Morey در کتاب "هجوم اسلام" The Islamic Invasion نوشته، و نمونه جامعی اظهار نظر علمای مسیحی است، ارائه می‌گردد.

انتشارات مجمع عرفان

'Irfan Colloquia Publications

سفینه عرفان، دفاتر اول الی هفتم.

راهنمای مطالعه آثار قلم اعلی، دفتر اول، دوره طهران - بغداد

(نشر سوم با تجدید نظر و اضافات کلی)

راهنمای مطالعه آثار قلم اعلی، دفتر دوم، دوره اسلامبول - ادرنه

راهنمای مطالعه آثار قلم اعلی، دفتر سوم، دوره عکا (بخش اول)

راهنمای مطالعه آثار قلم اعلی، دفتر چهارم، دوره عکا (بخش دوم)

راهنمای مطالعه آثار حضرت عبدالبهاء، دفتر اول (نشر دوم)

راهنمای مطالعه آثار حضرت عبدالبهاء، دفتر دوم

راهنمای مطالعه آثار حضرت عبدالبهاء، دفتر سوم

راهنمای مطالعه آثار مبارکه شامل بخش اول راهنمای مطالعه آثار حضرت

نقطه اولی و بخش چهارم راهنمای مطالعه آثار حضرت عبدالبهاء

مثنوی ابھی: معرفی تحلیلی و تطبیقی مثنوی جمال مبارک

بسیط الحقیقت: راهنمایی برای مطالعه لوح مبارک بسیط الحقیقت

M. Momen (ed.), *Scripture and Revelation* (Oxford: George Ronald, 1997)

Lights of 'Irfan: Compilation of Papers Presented at 'Irfan Colloquia,

Book One

Lights of 'Irfan: Compilation of Papers Presented at 'Irfan Colloquia,

Book Two

Lights of 'Irfan: Compilation of Papers Presented at 'Irfan Colloquia,

Book Three

Lights of 'Irfan: Compilation of Papers Presented at 'Irfan Colloquia,

Book Four

Lights of 'Irfan: Compilation of Papers Presented at 'Irfan Colloquia,

Book Five

Maryam Afshar, *Images of Christ in the Writings of 'Abdu'l-Bahá*

Booklets of Abstracts: Papers Presented at 'Irfan Colloquia, 1993-2004

مجامع عرثاث

تشکیل مجامع عرفان به منظور تشویق مطالعه و تحقیق در آثار مقدّسة ادیان الهی و اصول معتقدات بهائی در سال ۱۹۹۳ آغاز شد. این مجامع همه ساله بطور جداگانه به زبانهای فارسی، انگلیسی، و آلمانی در اروپا (ایتالیا، انگلستان، و آلمان) و در آمریکای شمالی در مدرسه لوهلن (ایالت میشیگان) و در مدرسه بهائی بوش (ایالت کالیفرنیا) برگزار می‌شود. اوّلین برنامه آموزشی مجمع عرفان تحت عنوان "مطالعه آثار قلم اعلیٰ" از سال ۱۹۹۷ آغاز شد و به مدت پنج سال ادامه داشت، و از سال ۲۰۰۲ مطالعه آثار حضرت نقطه اوّلی و حضرت عبدالبهاء آغاز شده است.

برنامه‌های مجمع عرفان در آمریکای شمالی بوسیله صندوق یادبود حاج مهدی ارجمند و با همکاری دفتر امور احباب ایرانی - آمریکائی (آمریکا) و مؤسّسه معارف بهائی (کانادا) تشکیل می‌گردد.

برای کسب اطّلاع در باره برنامه‌ها و انتشارات مجمع عرفان می‌توانید به تارنماهی www.IrfanColloquia.org رجوع کنید.